

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до практичних занять та самостійної роботи
з навчальної дисципліни

«ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

*(для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
всіх форм навчання зі спеціальності 073 – Менеджмент)*

Харків
ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
2024

Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент» (для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 073 – Менеджмент освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування») / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; уклад. : Н. О. Кондратенко, М. А. Браташ. – Харків : ХНУМГ ім. Бекетова, 2024. – 55 с.

Укладачі: д-р екон. наук, проф. Н. О. Кондратенко,
ст. викл. М. А. Браташ

Рецензент

М. В. Боровик доктор економічних наук, професор кафедри менеджменту і публічного адміністрування (Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова)

*Рекомендовано кафедрою менеджменту і публічного адміністрування,
протокол № 1 від 01 вересня 2022 р.*

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	5
Тема 1 «Сутність управління фінансами організації»	5
<i>Практична робота за темою</i>	5
<i>Контрольні питання</i>	8
Тема 2 «Методичні основи системи забезпечення управління фінансовими ресурсами організації»	9
<i>Практична робота за темою</i>	9
<i>Контрольні питання</i>	10
Тема 3 «Управління активами організації»	10
<i>Практична робота за темою</i>	10
<i>Контрольні питання</i>	12
Тема 4 «Управління капіталом організації»	13
<i>Практична робота за темою</i>	13
<i>Контрольні питання</i>	15
Тема 5 «Управління грошовими потоками організації»	15
<i>Практична робота за темою</i>	15
<i>Контрольні питання</i>	18
Тема 6 «Сутність фінансової стратегії організації, методи її розробки та реалізації»	18
<i>Практична робота за темою</i>	18
<i>Контрольні питання</i>	20
Тема 7 «Формування стратегічних цілей фінансової діяльності та прийняття стратегічних фінансових рішень в організації»	20
<i>Практична робота за темою</i>	20
<i>Контрольні питання</i>	22
Тема 8 «Дослідження фактору ризику при формуванні фінансової стратегії організації. Антикризове фінансове управління»	23
<i>Практична робота за темою</i>	23
<i>Контрольні питання</i>	26
ЗАВДАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	28
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	38
ДОДАТКИ	41

ВСТУП

У системі управління різними аспектами діяльності кожного підприємства в сучасних умовах найбільш складним і відповідальним ланцюгом є управління фінансами.

Фінансовий менеджмент, виступаючи складовою частиною загального менеджменту підприємств, посідає в ньому центральне місце. Він дозволяє координувати і підвищувати результати маркетингового менеджменту, менеджменту персоналу та інших частин загального менеджменту господарюючого суб'єкта. Ефективний фінансовий менеджмент дозволяє підтримувати високі темпи виробничого розвитку підприємств, забезпечувати постійне зростання власного капіталу, суттєво підвищувати конкурентну позицію на ринку, забезпечувати стабільний економічний розвиток в стратегічній перспективі.

Мета вивчення дисципліни – формування знань і навичок щодо управління фінансами організації, які дозволяють приймати обґрунтовані управлінські рішення для забезпечення її запланованого фінансового стану на всіх стадіях життєвого циклу.

Методичні рекомендації містять практичні завдання, контрольні питання та рекомендовану літературу до курсу «Фінансовий менеджмент». Методичні рекомендації побудовано таким чином, що вони дозволяють здобувачам використовуючи теорію, застосувати свої знання на практиці за допомогою вирішення практичних завдань і виконання самостійної роботи, перевірити рівень своїх знань, відповівши на контрольні запитання за темами. Запропонований список рекомендованої літератури дає змогу здобувачам поглиблювати свої знання та самостійно готуватися до занять.

ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1 «Сутність управління фінансами організації»

Практична робота за темою

Завдання 1

Побудуйте загальну схему фінансового менеджменту організації, розташувавши наступні елементи у необхідній послідовності виконання:

- контроль за виконанням рішень;
- організація виконання рішень;
- фінансове завдання (визначення цілей використання капіталу);
- аналіз та оцінка результатів;
- прийняття рішення, складання програми заходів і фінансового плану;
- вибір методів, важелів і прийомів використання фінансових ресурсів і капіталу.

Завдання 2

1. Проаналізуйте особливості організації фінансової служби в західних корпораціях; на вітчизняних фармацевтичних підприємствах (державних та корпоративізованих).

2. Визначте завдання фінансової служби підприємства в нових умовах господарювання.

3. Використовуючи типову посадову інструкцію фінансового менеджера, розробіть посадові інструкції:

- менеджера з податків;
- менеджера з обліку виробничих витрат;
- менеджера з фінансової звітності;
- менеджера з кредитів;
- менеджера з фінансового планування;

- менеджера з інвестицій;
- менеджера з капітальних вкладень;
- менеджера з контролю та регулювання грошових операцій.

Завдання 3

Розташуйте наступні елементи фінансового механізму у відповідних блоках, представлених на рисунку 1.1 : планові завдання, прибуток, система розрахунків, дисконт, самоокупність, матеріальна зацікавленість, інструкції, нормативи, економічна інформація, законодавчі акти, позики, оподаткування, страхування, витрати, фінансові санкції, системність, цільова спрямованість, кредитування, інвестування, накази, методичні вказівки, факторинг, оренда, відсоткові ставки, стратегічна орієнтація фінансової діяльності, матеріальна та майнова відповідальність за результатами фінансово-господарської діяльності, фінансова та комерційна інформація, трастові операції.

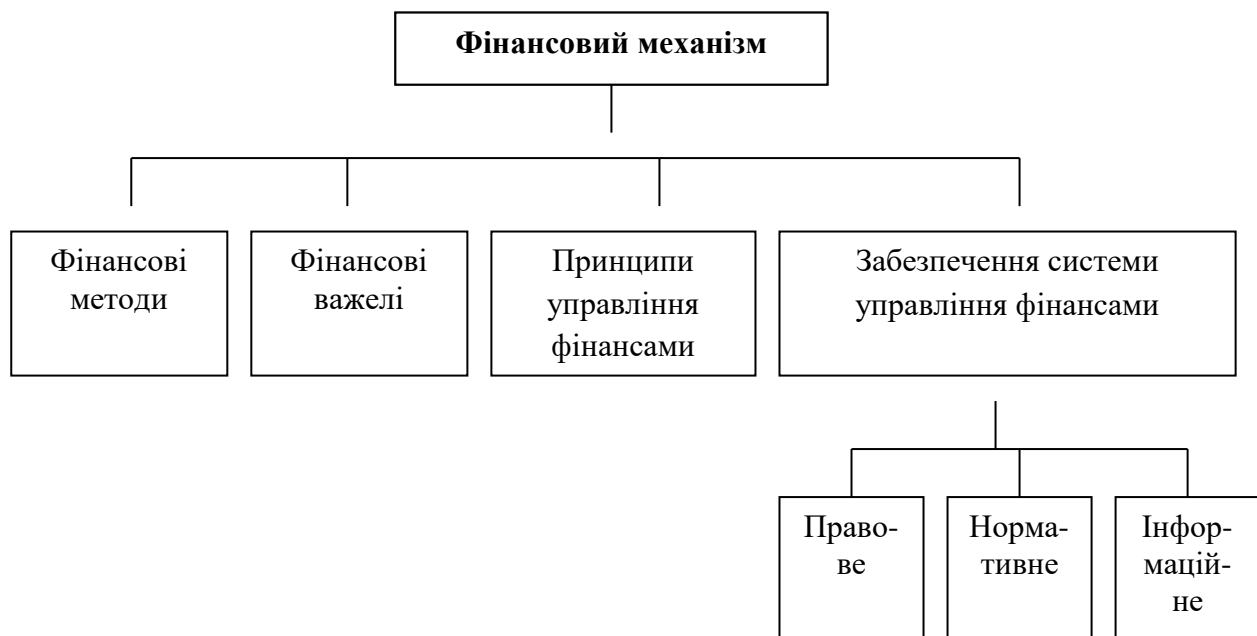


Рисунок 1.1 – Структура фінансового механізму підприємства

Завдання 4

Дайте визначення основних завдань, що вирішують фінансові служби підприємств різних сфер діяльності, походючи з їх змісту:

- підготовка та розглядання окремих інвестиційних проєктів; аналіз їх капіталомісткості та економічної ефективності;
- визначення та оцінка імовірності окремих видів фінансових ризиків, аналіз втрат та розробка заходів профілактики фінансових ризиків;
- аналіз стану фінансового ринку країни та регіону;
- визначення кредитоспроможності партнерів підприємства, аналіз суб'єктів інфраструктури фінансового ринку;
- організація оперативного контролю за надходженням грошових коштів;
- визначення місця фінансової служби у загальній організаційній системі підприємства;
- формування системи цілей, задач, аспектів фінансової діяльності підприємства;
- організація системи моніторингу фінансової діяльності в цілому та реалізації окремих проєктів, контроль за витрачанням фінансових ресурсів.

Завдання 5

Визначте, для якої організаційно-правової форми підприємства характерні наведені особливості формування статутного капіталу:

- а) статутний фонд розподілений на частки, розмір яких визначається установчими документами; на час реєстрації кожний з учасників повинен внести не менше 30 % від застереженого в установчих документах внеску; повністю внести свій внесок до статутного фонду учасник зобов'язаний не пізніше, ніж рік після реєстрації;
- б) статутний капітал не може бути меншим за 1250 мінімальних заробітних плат;

в) під час реєстрації кожний з вкладників повинен внести не менше 25 % свого внеску. Сукупний розмір часток вкладників не повинен перевищувати 50 % вартості майна, застереженого в засновницькому договорі;

г) статутний фонд формується шляхом випуску в обіг звичайних і привілейованих акцій. Питома вага останніх в загальному обсязі капіталу не може перевищувати 25 %;

д) розміри статутного фонду і початкових внесків законодавчо не обумовлені;

є) статутний капітал може змінюватися тільки за рахунок додаткової емісії або збільшення (зменшення) номінальної вартості акцій, які були випущені раніше.

Контрольні питання

1. У чому полягає сутність фінансового менеджменту?
2. Які переваги притаманні стратегічному фінансовому менеджменту?
3. Назвіть особливості управління фінансами на підприємствах з різними організаційно-правовими формами.
4. Яким чином формується статутний капітал акціонерного товариства?
5. Проаналізуйте структуру фінансового механізму підприємства.
6. Назвіть суб'єкт і об'єкт управління у фінансовій системі підприємства.
7. Визначте функції фінансового менеджменту.
8. Охарактеризуйте поняття «фінансові методи управління» та «фінансові важелі».
9. Сформулюйте основні завдання фінансової служби підприємства в нових умовах господарювання.

**Тема 2 «Методичні основи системи забезпечення управління
фінансовими ресурсами організації»**

Практична робота за темою

Завдання 1

Розрахуйте майбутню вартість 100 000 грн для наступних ситуацій:

- а) 5 років, 8 % річних, щорічне нарахування відсотків;
- б) 5 років, 8 % річних, піврічне нарахування відсотків;
- в) 5 років, 8 % річних, щоквартальне нарахування відсотків.

Завдання 2

Підприємство одержало кредит на 1 рік у розмірі 10 млн грн з умовою повернення 16 млн грн. Розрахуйте відсоткову та облікову ставки.

Завдання 3

Банк надав позику у розмірі 10 млн грн на 30 місяців під 30 % річних на умовах щорічного нарахування відсотків.

Розрахуйте суму, що повертається, при різних схемах нарахування відсотків.

Завдання 4

Період здійснення платежів за ануїтетом 5 років; інтервал платежів складає один рік; сума ануїтетного платежу 2 тис. грн; дисконтна ставка 10 % річних.

Необхідно розрахувати теперішню вартість ануїтету, який здійснюється на умовах:

- а) пренумерандо;
- б) постнумерандо.

Завдання 5

Підприємство має 450 тис. грн і планує покласти їх на депозит у банк під просту ставку 20 % річних.

Необхідно визначити період нарахування, за який первісний внесок зросте до 650 тис. грн

Контрольні питання

1. Назвіть основні принципи організаційного забезпечення фінансового менеджменту.
2. У чому полягає суть використання зовнішньої і внутрішньої інформації у фінансовому управлінні?
3. Чим обумовлена необхідність урахування фактора часу у фінансових операціях? Назвіть основні причини зміни вартості грошей у часі.
4. Що являють собою процеси нарощення і дисконтування?
5. Проаналізуйте проблеми застосування принципів компаундингу та дисконтування в Україні.
6. У чому полягає сутність простих і складних відсотків?
7. Яким чином здійснюється оцінка майбутньої і теперішньої вартості грошей з урахуванням фактора інфляції?
8. Які існують види анuitетів? Як здійснюється нарощення та дисконтування анuitетів?

Тема 3 Управління активами організації

Практична робота за темою

Завдання 1

Фірма купує деталі за ціною 30 грн за одиницю, щорічно вона потребує 5 тис. деталей. Коефіцієнт витрат на зберігання запасів становить 10 %; витрати на організацію одного замовлення – 12 грн.

Визначите оптимальний обсяг замовлення та кількість замовлень на рік.

Завдання 2

Підприємство реалізує щорічно у кредит 480 тис. од. продукції за ціною 5,2 грн/од. при її собівартості 3,2 грн/од. Середній період погашення дебіторської заборгованості складає 20 днів; середня норма прибутку на капітал – 20 %. Якщо пом'якшити умови розрахунків з дебіторами, то прогнозується зростання обсягу реалізації на 15 %. Середній період погашення дебіторської заборгованості збільшиться до 35 днів, а сума безнадійних боргів – на 75 тис. грн.

Визначите, чи доцільно підприємству погоджуватися на лібералізацію умов надання кредиту покупцям.

Завдання 3

Фінансовому менеджеру підприємства необхідно оцінити ефективність запропонованої політики знижок.

Характеристика існуючої політики:

- поточні річні продажі в кредит – 9 млн грн;
- період погашення дебіторської заборгованості – 3 місяці;
- норма прибутку – 20 %;
- умови – net 3.

Характеристика пропозиції:

- зниження періоду погашення дебіторської заборгованості до двох місяців;
- 30 % оплати здійснюється у 10-ти денний термін;
- умови знижки – 5/10 net 30.

Завдання 4

Фінансовому менеджеру підприємства необхідно обрати більш ефективну форму рефінансування дебіторської заборгованості: факторинг або отримання фінансового кредиту на період оплати боргу покупцем продукції. Сума дебіторської заборгованості – 10 тис. грн.

Умови факторингової операції: комісійна плата банку – 1,5 % від суми боргу; банк надає підприємству факторинговий кредит у розмірі 80 % від суми боргу за ставкою 15 % річних.

Умови фінансового кредиту: середня банківська процентна ставка на грошовому ринку – 20 % річних.

Завдання 5

Підприємство розглядає дві альтернативні пропозиції щодо умов постачання сировини.

Перше підприємство-постачальник – надає комерційний кредит на період два місяці; діє цінова знижка за готівковий розрахунок у розмірі 4 %.

Друге підприємство-постачальник – надає комерційний кредит на період – три місяці; діє цінова знижка за готівковий розрахунок у розмірі 8 %.

Фінансовому менеджеру підприємства необхідно вибрати постачальника, умови надання комерційного кредиту яким є найбільш прийнятними.

Контрольні питання

1. Що являють собою оборотні активи підприємства та який їх склад?
2. Назвіть основні напрямки політики управління оборотними активами підприємств в ринковій економіці.
3. Які переваги та недоліки притаманні існуючим моделям управління оборотними активами?
4. Що розуміється під менеджментом запасів і яка його основна мета?
5. Наведіть модель розрахунку найбільшого економічного розміру замовлення.
6. У чому полягає сутність управління дебіторською заборгованістю на підприємствах?
7. Що є базою для розробки підприємством ефективної політики надання комерційного кредиту?
8. Яка головна мета управління грошовими коштами на підприємствах?

9. Назвіть основні причини виникнення дефіциту грошових коштів на підприємствах; визначте основні напрямки збільшення грошового потоку на підприємствах.

Тема 4 Управління капіталом організації

Практична робота за темою

Завдання 1

Вартість активів підприємства становить 3 302 тис. грн; знос активів – 871 тис. грн; зобов'язання складають 973 тис. грн; вартість активів, скорегованих з урахуванням інфляції, дорівнює 4 733 тис. грн.

Необхідно оцінити вартість підприємства за методами балансової вартості активів та скоригованої балансової вартості.

Завдання 2

Власник підприємства одержав пропозицію щодо його продажу за ціною 3,2 млн грн. За іншим варіантом, підприємство можна реконструювати; після реконструкції прогнозується середньорічний чистий грошовий потік – 0,8 млн грн. Дані щодо структури капіталу підприємства наведені у таблиці 4.1.

Таблиця 4.1 – Склад джерел фінансування капіталу підприємства

Джерело фінансування	Сума, тис. грн	Середня вартість джерела, %
Акціонерний капітал, у тому числі:		
рості акції;	800	32
привілейовані акції.	100	25
Нерозподілений прибуток.	400	30
Позиковий капітал, у тому числі:		
довгострокові кредити;	150	20
короткострокові кредити.	500	15
РАЗОМ	1 950	-

Визначите, який з варіантів (продаж або реконструкція) є більш ефективним.

Завдання 3

Розрахуйте середньозважену вартість капіталу підприємства за даними таблиці 4.2.

Таблиця 4.2 – Характеристика джерел фінансування підприємства

Джерело фінансування	Середня вартість джерела, %	Питома вага джерела в пасиві
Привілейовані акції	20	0,1
Прості акції та нерозподілений прибуток	30	0,5
Позикові кошти	25	0,4

Завдання 4

Розрахувати балансову вартість підприємства, якщо вартість його нематеріальних активів дорівнює 25 тис. грн; незавершене будівництво – 654 тис. грн; основні засоби – 18 600 тис. грн; довгострокові фінансові інвестиції – 700 тис. грн; довгострокова дебіторська заборгованість – 180 тис. грн; запаси – 15 119 тис. грн; дебіторська заборгованість – 7 050 тис. грн; поточні фінансові інвестиції – 11 тис. грн; грошові кошти – 816 тис. грн; знос активів – 10 817 тис. грн; зобов'язання – 14 605 тис. грн.

Завдання 5

Розрахувати ринкову вартість підприємства, якщо вартість його нематеріальних активів дорівнює 25 тис. грн; незавершене будівництво – 654 тис. грн; основні засоби – 18 600 тис. грн; довгострокові фінансові інвестиції – 700 тис. грн; довгострокова дебіторська заборгованість – 180 тис. грн; запаси – 15 119 тис. грн; дебіторська заборгованість – 7 050 тис. грн; поточні фінансові інвестиції – 11 тис. грн; грошові кошти – 816 тис. грн; знос активів – 10 817 тис. грн; зобов'язання – 14 605 тис. грн. За оцінками експертів його гудвіл складає 30 % від балансової вартості.

Якою буде ліквідаційна вартість цього підприємства, якщо видатки, пов'язані з реалізацією активів складатимуть 15 520 тис. грн?

Контрольні питання

1. Дайте визначення «ціни капіталу».
2. Що показує середньозважена вартість капіталу підприємства? Яким чином вона впливає на ціну підприємства?
3. Назвіть основні види вартісної оцінки активів підприємства.
4. Охарактеризуйте підходи та методи щодо визначення вартості бізнесу.
5. Які існують принципи оцінки вартості підприємства?
6. Дайте визначення «інвестиційній вартості підприємства».
7. Дайте визначення «ринкової вартості підприємства».
8. Що означає принцип майбутніх переваг при оцінці вартості підприємства?
9. У чому полягає сутність такого принципу оцінки вартості підприємства, як принцип заміщення?

Тема 5 Управління грошовими потоками організації

Практична робота за темою

Завдання 1

Розташуйте наступні основні етапи процесу розробки і реалізації політики управління грошовими потоками підприємства у необхідній послідовності виконання:

- вибір напрямів і методів оптимізації грошових потоків підприємства, які забезпечують реалізацію обраної політики управління ними;
- аналіз грошових потоків підприємства у попередньому періоді;
- забезпечення ефективного контролю реалізацію обраної політики управління грошовими потоками підприємства;
- дослідження факторів, які впливають на формування грошових потоків підприємства;
- планування грошових потоків підприємства у розрізі окремих їх видів;
- обґрунтування типу політики управління грошовими потоками підприємства.

Завдання 2

Розташуйте необхідну послідовність розрахунку окремих показників при прогнозуванні надходження і витрачання грошових коштів, виходячи з обсягу реалізації продукції, що планується:

- розрахунок планової суми податків, які сплачуються за рахунок прибутку;
- визначання планової суми операційних витрат щодо виробництва та реалізації продукції;
- визначення планового обсягу реалізації продукції;
- розрахунок планової суми валового прибутку підприємства за операційною діяльністю;
- розрахунок планового коефіцієнту інкасації дебіторської заборгованості;
- розрахунок планової суми податкових сплат, які сплачуються за рахунок доходу (які входять у ціну продукції);
- розрахунок планової суми надходження грошових коштів від реалізації продукції;
- розрахунок планової суми витрачання грошових коштів за операційною діяльністю;
- розрахунок планової суми чистого прибутку підприємства за операційною діяльністю;
- розрахунок планової суми чистого грошового потоку.

Завдання 3

Розташуйте необхідну послідовність розрахунку окремих показників при прогнозуванні надходження і витрачання грошових коштів, виходячи з цільової суми чистого прибутку, що планується:

- розрахунок планової суми витрачання грошових коштів за операційною діяльністю;

- визначення планової суми операційних витрат щодо виробництва і реалізації продукції;
- визначення планової цільової суми чистого прибутку підприємства;
- розрахунок планової суми податкових виплат, які сплачуються за рахунок доходу (які входять у ціну продукції);
- розрахунок планової суми податків, які сплачуються за рахунок прибутку;
- розрахунок планової суми надходження грошових коштів від реалізації продукції;
- розрахунок планової цільової суми валового прибутку підприємства;
- розрахунок планової суми чистого грошового потоку.

Завдання 4

Необхідно обрати більш ефективний проєкт, оцінивши привабливість двох проєктів на основі показника теперішньої вартості потоку платежів.

Проєкт № 1: перший рік – надходження 900 грн, другий рік – надходження 450 грн, третій рік – виплата 800 грн, далі впродовж п'яти років – надходження по 300 грн. Проєкт № 2: перший рік – витрати 650 грн, другий рік – надходження 250 грн, третій рік – надходження – 800 грн, четвертий рік – надходження 900 грн. Ставка дисконтування для обох проєктів однакова і дорівнює 9 % річних.

Завдання 5

Розрахуйте для кожного потоку FV при $r = 12\%$ та PV при $r = 15\%$ для двох випадків:

- а) потоки мають місце на початку року;
- б) потоки мають місце у кінці року.

Дані щодо грошових надходжень підприємства наведені у таблиці 5.1.

Таблиця 5.1 – Дані про грошові потоки, тис. грн

Потік	Рік				
	1	2	3	4	5
А	100	200	200	300	300
Б	600	-	-	-	-
В	-	-	-	-	1 200
Г	200	-	200	-	200

Контрольні питання

1. Дайте визначення «грошового потоку» підприємства.
2. Які існують види грошових потоків за масштабами обслуговування господарчого процесу?
3. У чому полягає сутність управління грошовими потоками?
4. Які основні задачі управління грошовими потоками?
5. Які фактори впливають на формування грошових потоків підприємства?
6. Які заходи впливають на підвищення суми чистого грошового потоку?
7. Яка основна ціль розробки планів надходження і витрачання грошових потоків?

Тема 6 Сутність фінансової стратегії організації, методи її розробки та реалізації

Практична робота за темою

Завдання 1

Розташуйте наступні основні етапи процесу розробки і реалізації фінансової стратегії підприємства у необхідній послідовності виконання:

- формування стратегічних цілей фінансової діяльності;
- прийняття основних стратегічних фінансових рішень;
- забезпечення реалізації фінансової стратегії;
- визначення загального періоду формування фінансової стратегії;
- оцінка сильних та слабких сторін фінансової діяльності підприємства;
- розробка цільових стратегічних нормативів фінансової діяльності;

- дослідження факторів зовнішнього фінансового середовища;
- комплексна оцінка стратегічної фінансової позиції підприємства;
- організація контролю реалізації фінансової стратегії підприємства;
- оцінка розробленої фінансової стратегії.

Завдання 2

Розташуйте зміст і послідовність етапів формування стратегічних цілей фінансової діяльності підприємства у необхідній послідовності виконання:

- формування системи допоміжних, підтримуючих цілей, до які відносяться до фінансової стратегії підприємства;
- взаємозв'язок всіх стратегічних цілей та побудова «дерева цілей» фінансової стратегії підприємства;
- формування фінансової філософії підприємства;
- формулювання головної стратегічної цілі фінансової діяльності підприємства;
- розробка цільових стратегічних нормативів фінансової діяльності підприємства;
- врахування об'єктивних обмежень у досягненні певних результатів стратегічного фінансового розвитку підприємства;
- формування системи основних стратегічних цілей фінансової діяльності, які забезпечать досягнення її головної цілі;
- кінцева індивідуалізація всіх стратегічних цілей фінансової діяльності підприємства з врахуванням вимог їх реалізації.

Завдання 3

Визначте область застосування основних методів стратегічного фінансового аналізу використовуючи дані таблиці 6.1.

Таблиця 6.1 – Основні методи стратегічного фінансового аналізу

Основні методи стратегічного фінансового аналізу	Область застосування методів		
	Аналіз факторів зовнішнього фінансового середовища непрямого впливу	Аналіз факторів зовнішнього фінансового середовища безпосереднього впливу	Аналіз факторів внутрішнього фінансового середовища
SWOT – аналіз			
PEST – аналіз			
SNW – аналіз			
Портфельний аналіз			
Сценарний аналіз			
Експертний аналіз			

Контрольні питання

1. Дайте визначення «фінансової стратегії підприємства».
2. Охарактеризуйте основні цілі фінансової стратегії підприємства.
3. Назвіть домінуючі сфери (напрями) стратегічного фінансового розвитку підприємства.
4. Яка основна умова визначення періоду формування фінансової стратегії підприємства?
5. Дайте визначення фінансової політики підприємства.
6. Назвіть стратегічні завдання фінансової політики.
7. Визначте основні напрямки розробки фінансової політики підприємства.
8. Дайте визначення «стратегічного фінансового аналізу».
9. Що є кінцевим продуктом стратегічного фінансового аналізу?

Тема 7 Формування стратегічних цілей фінансової діяльності та прийняття стратегічних фінансових рішень в організації

Практична робота за темою

Завдання 1

Розташуйте основні етапи процесу прийняття стратегічних фінансових рішень підприємства, виходячи з стратегічної фінансової позиції та стратегічних

цілей фінансового розвитку підприємства у необхідній послідовності виконання:

- вибір головної фінансової стратегії підприємства;
- складання програми стратегічного фінансового розвитку підприємства;
- формування портфелю можливих стратегічних фінансових альтернатив;
- формулювання фінансової політики підприємства за основними аспектами його майбутньої фінансової діяльності;
- оцінка і відбір стратегічних фінансових альтернатив.

Завдання 2

Структура збуту послуги підприємства, що займається озелененням територій, на сьогоднішній момент відповідає сформованому попиту. У розробці фінансової стратегії у підприємства є три варіанти переваг по спеціалізації:

- посадка газонів;
- посадка квітів;
- посадка хвойних дерев.

Розвиток ринку послуг озеленення в регіоні невизначено. Можливі різні тенденції попиту, з яких основними є наступні:

- а) буде зростання попиту при незмінній його структурі;
- б) буде невелике збільшення попиту і деякі зміни в структурі попиту;
- в) буде зростання попиту і зміна попиту.

У зазначених випадках стратегій (перевага за спеціалізацією) і варіантах тенденцій попиту, за розрахунками фахівців, очікуються різні показники прибутковості (табл. 7.2).

Таблиця 7.2 – Структура збуту підприємства і прибутковості надання послуг (тис. грн)

Варіанти стратегій	Прибуток		
	Варіант «а»	Варіант «б»	Варіант «в»
Посадка газонів	520,0	700,0	600,0
Посадка квітів	1 000,0	250,0	500,0
Посадка хвойних дерев	750,0	500,0	800,0

Завдання 3

За результатами виробничої діяльності промислове підприємство у минулому році отримало значний прибуток, що дозволило розширити напрямки інвестиційної діяльності. Кошти у сумі 200 тис. грн було вирішено вкласти на депозит. Підприємство має вибір: вкласти всю суму на депозит на 4 роки під 10 % (за складним відсотком) або вкладати кошти поступово, протягом 4-х років рівними частками, тобто по 50 тис. грн щороку. У другому випадку кошти, що не були вкладені на депозит (150 тис. грн) можуть інвестуватися у розширення виробничої діяльності і за прогнозними розрахунками економічної служби підприємства протягом 4-х років генеруватимуть прибуток у сумі 60 тис. грн щорічно.

Виконавши відповідні розрахунки, прийміть рішення щодо найбільш ефективного варіанту використання коштів та сформууйте напрямки інвестиційної стратегії підприємства.

Контрольні питання

1. Дайте визначення організаційного забезпечення процесу управління фінансами.
2. Наведіть принципи організаційної системи управління фінансами на підприємстві.
3. Дайте визначення інформаційного забезпечення процесу управління фінансами.
4. Надайте класифікацію стратегічних цілей фінансової діяльності підприємства.
5. Опишіть етапи формування стратегічних цілей фінансової діяльності підприємства.
6. Опишіть етапи прийняття стратегічних фінансових рішень.
7. Наведіть параметри оцінки розробленої фінансової стратегії підприємства.

8. Наведіть існуючі спеціальні методи прийняття ефективних рішень при проведенні оцінки ефективності фінансової стратегії.

9. Які вимоги висуваються до показників ефективності фінансової стратегії підприємства?

Тема 8 Дослідження фактору ризику при формуванні фінансової стратегії організації. Антикризове фінансове управління

Практична робота за темою

Завдання 1

Підприємство повинно обрати один з двох напрямків свого розвитку.

Перший напрямок потребує одночасних інвестицій у розмірі 150 тис. грн. Враховуючи коливання умов макросередовища функціонування підприємства, можливі чотири варіанта ситуацій: 1-й – підприємство може отримати прибуток на вкладений капітал у розмірі 10 %; 2-й та 3-й – прибуток у розмірі 20 %; 4-й – підприємство може понести збитки у розмірі 10 % вкладеного капіталу.

Другий напрямок потребує вкладення аналогічного обсягу інвестицій і прогнозує чотири варіанти ситуацій: 1-й – підприємство отримує 20 % прибутку на вкладений капітал; 2-й та 3-й – 10 %; 4-й – підприємство втрачає 10 % інвестицій.

Оберіть напрямок розвитку підприємства з мінімальним рівнем ризику.

Завдання 2

Очікувана доходність акцій А і Б відповідно 10 і 20 %; їх стандартне відхилення дорівнює 5 і 60 %. Коефіцієнт кореляції між доходностями акцій дорівнює 0,5.

Розрахуйте очікувану доходність і стандартне відхилення портфеля, що складається на 40 % з акцій А та на 60 % з акцій Б.

Завдання 3

Є дані про два проєкти (табл. 8.1). Необхідно:

- а) розрахувати середню очікувану доходність за кожним проєктом;
- б) розрахувати стандартне відхилення, коефіцієнт варіації;
- в) обґрунтувати вибір того чи іншого проєкту.

Таблиця 8.1 – Характеристика проєктів

Проект А		Проект Б	
Доходність, %	Імовірність	Доходність, %	Імовірність
12	0,2	12	0,4
15	0,3	15	0,3
18	0,4	16	0,2
19	0,1	35	0,1

Завдання 4

Необхідно оцінити ефективність страхування фінансового ризику при наступних вихідних умовах:

- вартість активів підприємства на початок страхового періоду складала 880 тис. грн;
- очікуваний рівень збитку при реалізації фінансового ризику коливається у межах 10 – 70 тис. грн і в середньому визначено у розмірі 40 тис. грн;
- розмір страхової премії по даному виду фінансового ризику складає 50 тис. грн;
- страхова компенсація сплачується у повному розмірі фактичного збитку без франшизи;
- розмір резервного фонду по ризику при його самострахуванні складає 50 тис. грн;
- рентабельність короткострокових фінансових інвестицій складає у середньому 5 %;
- страховий період визначено у розмірі 1-го року.

Завдання 5

За даними таблиці 8.2 необхідно оцінити рівень фінансового ризику по інвестиційній операції, розрахувати середньоквадратичне (стандартне) відхилення.

Таблиця 8.2 – Характеристика проєктів

Можливі значення кон'юнктури інвестиційного ринку	Інвестиційний проєкт «А»			Інвестиційний проєкт «Б»		
	Розрахунковий дохід (тис. грн)	Значення вірогідності	Сума очікуваних доходів (тис. грн) (2×3)	Розрахунковий дохід (тис. грн)	Значення вірогідності	Сума очікуваних доходів (тис. грн) (2×3)
Висока	600	0,25	150	850	0,20	160
Середня	500	0,50	250	450	0,60	270
Низька	200	0,25	50	100	0,20	20
В цілому	–	1,0	450	–	1,0	450

Завдання 6

Підприємство Б розглядає доцільність прийняття пропозиції щодо її поглинання з боку підприємства А. Характеристика фінансових показників обох підприємств наведено в таблиці 8.3. Підприємство А пропонує 0,65 своєї акції за 1 акцію підприємства Б.

Таблиця 8.3 – Фінансові показники

Показники	Підприємство А (поглинаюче)	Підприємство Б (то, яке поглинають)
Поточний прибуток, тис. грн	1 000 000	300 000
Кількість акцій, тис. шт.	300 000	100 000
Прибуток на акцію, грн	3,33	3,0
Ціна однієї акції, грн	30	15
Відношення ціни акції до прибутку на акцію	9	5

Завдання 7

Оцініть імовірність банкрутства підприємства за п'ятифакторною моделлю Альтмана. Фінансові показники підприємства за 2011 р. склали: оборотний капітал – 13 118,8 тис. грн; вартість активів – 26 691,8 тис. грн; сума нерозподіленого прибутку та резервів – 5 823,8 тис. грн; виручка від реалізації –

35 590,3 тис. грн; статутний капітал – 14 144 тис. грн; позиковий капітал – 2 552,4 тис. грн; результат від реалізації – 10 760,9 тис. грн.

Завдання 8

Використовуючи двофакторну модель Альтмана, оцініть платоспроможність підприємства, якщо його боргові зобов'язання дорівнюють 20 тис. грн; сукупні активи – 80 тис. грн; поточні активи – 25 тис. грн; поточні зобов'язання – 18 тис. грн.

Завдання 9

Проаналізуйте фінансову ситуацію підприємства за методом Credit-men.

Дані для аналізу: дебіторська заборгованість – 44 452,8 тис. грн; грошові кошти – 324,2 тис. грн; короткострокова кредиторська заборгованість – 44 026,8 тис. грн; сукупна кредиторська заборгованість – 93 831 тис. грн; власний капітал – 389 018,6 тис. грн; залишкова вартість необоротних активів – 358 589,6 тис. грн; собівартість продажу – 185 918,8 тис. грн; середній запас – 56 033,8 тис. грн; обсяг продажу – 235 644,6 тис. грн; клієнти – 22 343,2 тис. грн; векселі до одержання – 366,7 тис. грн.

Нормативні коефіцієнти встановлені у таких розмірах: коефіцієнт швидкої ліквідності (R_1) – 1,0; коефіцієнт кредитоспроможності (R_2) – 1,0; коефіцієнт імобілізації власного капіталу (R_3) – 2,0; коефіцієнт обіговості запасів (R_4) – 4,5; коефіцієнт обіговості дебіторської заборгованості (R_5) – 10,0.

З метою узагальненої оцінки фінансового стану підприємства використовується наступне рівняння:

$$N = 25R_1 + 25R_2 + 10R_3 + 20R_4 + 20R_5.$$

Контрольні питання

1. Що розуміється під фінансовими ризиками?
2. Назвіть види фінансових ризиків.

3. У чому полягає різниця між систематичним і несистематичним ризиком?
4. Охарактеризуйте фактори прямого і непрямого впливу на рівень фінансових ризиків.
5. Проаналізуйте методи оцінки фінансових ризиків, визначте їх переваги і недоліки.
6. Розкрийте сутність поняття «банкрутство». Назвіть учасників системи банкрутства.
7. Охарактеризуйте складові системи банкрутства і підтримки неспроможного підприємства.
8. У чому полягає головна мета діагностики банкрутства?
9. Проаналізуйте формалізовані і неформалізовані критерії, що дозволяють діагностувати фінансову неспроможність підприємства.

ЗАВДАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Завдання 1

Підприємець отримав на два роки кредит у розмірі 40 тис. грн за умови повернення 50 тис. грн. Знайти відсоткову ставку, облікову ставку та дисконт-фактор за півтора роки.

Завдання 2

Підприємець помістив у банк 110 тис. грн під просту відсоткову ставку 26 % річних. Яка сума буде на його рахунку через 3 роки? Яка буде величина нарахованих відсотків; якщо банк здійснює регулярні виплати нарахованих відсотків, то яку суму він отримає:

- 1) кожний рік;
- 2) кожний квартал.

Завдання 3

Підприємство реалізує щорічно у кредит 950 тис. од. продукції за ціною 130 грн/од. при її собівартості 102 грн/од. Середній період погашення дебіторської заборгованості складає 25 днів; середня норма прибутку на капітал – 20 %. Якщо пом'якшити умови розрахунків з дебіторами, то прогнозується зростання обсягу реалізації на 15 %. Середній період погашення дебіторської заборгованості збільшиться до 40 днів, а сума безнадійних боргів – на 150 тис. грн. Визначите, чи доцільно підприємству погоджуватися на лібералізацію умов надання кредиту покупцям.

Завдання 4

Угода підприємства з комерційним банком передбачає, що за 1-й рок кредиту підприємство сплачує 20 % річних. У кожному подальшому півріччі ставка підвищується на 1 процентний пункт, тобто на 1 %. Строк угоди 3 роки.

Сума кредиту 6,5 млн грн, проценти звичайні. Визначите суму повернення боргу через 3 роки.

Завдання 5

Необхідно оцінити вартість підприємства за методами балансової вартості активів та скоригованої балансової вартості, якщо вартість активів підприємства становить 3500 тис. грн; знос активів – 950 тис. грн; зобов'язання складають 1 050 тис. грн; вартість активів, скоригованих з урахуванням інфляції, дорівнює 4 900 тис. грн.

Завдання 6

Вкладення коштів у виробництво склало на початок 1-го року – 100 тис. грн, 2-го – 50 тис. грн, 3-го – 50 тис. грн, дохід за виключенням поточних витрат склав: на кінець 1-го року – 10 тис. грн, 2-го – 15 тис. грн, 3-го та подальших – по 20 тис. грн. На скільки відсотків збільшився капітал вкладника завдяки цьому проекту, якщо середня ставка банківського відсотку по вкладам дорівнює 5 % на рік.

Завдання 7

Капітал поміщений в банк, зріс за перший рік у 1,4 рази, за другий рік вся сума збільшилася у 1,2 рази. Визначити індекс вкладу та відсоткову ставку за 2 роки. На скільки відсотків збільшився капітал за весь час?

Завдання 8

Визначити вартість позикового капіталу, якщо підприємство сформувало позиковий капітал за рахунок емісії облігацій. Номінал облігації – 1 000 грн, обсяг емісії – 10 000 000 грн, купонний процент сплачується раз на рік і становить 14 % від номіналу, строк обігу облігацій – 5 років. Облігації розміщено на ринку за ціною 990 грн. Витрати на емісію – 120 000 грн.

Завдання 9

У підприємця є можливість інвестувати кошти у проекти, які б змогли приносити дохід протягом 3-х років. Згідно розрахункам, по проєкту «А» у перший рік він отримає 200 тис. грн, у другому році – 250 тис. грн, у третьому – 220 тис. грн. По проєкту «Б» фінансові потоки 300, 100 та 270 тис. грн відповідно. Який проєкт більш вигідний, якщо ринкова ставка відсотка 10 % річних?

Завдання 10

Підприємство продало банку право стягнення дебіторської заборгованості на суму 30 000 грн на таких умовах: комісійна плата за здійснення факторингових операцій стягується банком в розмірі 4 % від суми боргу; банк надає підприємству-продавцю кредит в формі попередньої оплати його боргових вимог в розмірі 77 % від суми боргу; відсоткова ставка за наданий банком кредит складає 22 % в рік; середній рівень відсоткової ставки на ринку грошей складає 27 % в рік. Визначте ефективність факторингової операції для підприємства продавця.

Завдання 11

За результатами виробничої діяльності промислове підприємство у минулому році отримало значний прибуток, що дозволило розширити напрямки інвестиційної діяльності. Кошти у сумі 400 тис. грн було вирішено вкласти на депозит. Підприємство має вибір: вкласти всю суму на депозит на 4 роки під 10 % (за складним відсотком) або вкладати кошти поступово, протягом 4-х років рівними частками, тобто по 100 тис. грн щороку. У другому випадку кошти, що не були вкладені на депозит (300 тис. грн) можуть інвестуватися у розширення виробничої діяльності і за прогностичними розрахунками економічної служби підприємства протягом 4-х років генеруватимуть прибуток у сумі 120 тис. грн щорічно.

За допомогою відповідних розрахунків, прийміть рішення щодо найбільш ефективного варіанту використання коштів.

Завдання 12

Підприємство одержало кредит на 1 рік у розмірі 20 млн грн з умовою повернення 32 млн грн. Розрахуйте відсоткову та облікову ставки.

Завдання 13

Оцініть ефективність амортизаційної політики підприємства, якщо завдяки зміні методу амортизації річна сума амортизаційних відрахувань зросла з 17 428 тис. грн до 23 180 тис. грн. Коефіцієнт капіталізації чистого прибутку дорівнює 0,2.

Завдання 14

На будівництво нового виробничого об'єкту витрачено 230 млн грн і вже зараз відомо, що для його вводу в експлуатацію потрібно ще витратити 210 млн грн доход від реалізації продукції, яку буде вироблено в ньому за найближчі 5 років, складає 440 млн грн. Чи варто продовжувати будівництво?

Завдання 15

Очікувана доходність акцій А і Б відповідно 10 і 20 %; їх стандартне відхилення дорівнює 5 і 60 %. Коефіцієнт кореляції між доходностями акцій дорівнює 0,5.

Розрахуйте очікувану доходність і стандартне відхилення портфеля, що складається на 40 % з акцій А та на 60 % з акцій Б.

Завдання 16

Чому дорівнює поточна ринкова вартість звичайної акції, якщо за цими акціями виплачують поточні дивіденди в розмірі 30 грн/акцію, очікують зростання дивідендів на 5 % на рік та ставка дохідності становить 15 %?

Завдання 17

Проаналізувати доцільність придбання акцій ПрАТ «Глорія», якщо ринкова ціна акції – 105 грн, щорічна виплата дивідендів становить 31 грн, а середньоринкова норма прибутку – 30 %. Чи купуватиме Ви акції вище вказаного підприємства, якщо прогнозується щорічне зростання дивідендів на 3,5 %?

Завдання 18

Загальна потреба підприємства в операційних необоротних активах в наступному періоді за результатами розрахунку складає 150 000 грн. Фактична наявність операційних необоротних активів, що використовуються підприємством, на кінець звітного періоду склала 135 000 грн. Вартість операційних необоротних активів підприємства, призначених до вибуття у зв'язку з фізичним зносом, складає 20 000 грн. Вартість операційних необоротних активів підприємства, призначених до вибуття у зв'язку з моральним зносом, складає 5000 грн. Визначте необхідний обсяг оновлення операційних необоротних активів підприємства в процесі простого та розширеного відновлення.

Завдання 19

Визначити ефект фінансового левериджу підприємства, якщо відомі наступні дані: коефіцієнт автономії підприємства у звітному році – 0,65; вартість активів – 1 850 тис. грн; валовий дохід – 2 360 тис. грн; на кожну грошову одиницю доходу припадає 0,76 грн валових витрат; середня вартість користування кредитами – 24 %. Як зміниться ефект фінансового левериджу, якщо майно компанії збільшиться на 5 % за рахунок отримання додаткового кредиту, а вартість користування кредитами знизиться на 1,5 %?

Завдання 20

Використовуючи двофакторну модель Альтмана, оцініть платоспроможність підприємства, якщо його боргові зобов'язання дорівнюють

40 тис. грн; сукупні активи – 180 тис. грн; поточні активи – 50 тис. грн; поточні зобов'язання – 36 тис. грн

Завдання 21

Використовуючи наведені нижче вихідні дані, розрахуйте розмір власного капіталу підприємства: основні засоби – 2 604 тис. грн; статутний капітал – 228 тис. грн; нерозподілений прибуток – 126 тис. грн; незавершене будівництво – 51 тис. грн; додатковий вкладений капітал – 789 тис. грн; нематеріальні активи – 12 тис. грн; резервний капітал – 75 тис. грн; довгострокові фінансові інвестиції – 98 тис. грн; інший додатковий капітал – 156 тис. грн.

Завдання 22

Розмір поточних активів підприємства на кінець звітного періоду – 3 528 тис. грн, поточні зобов'язання підприємства – 2 520 тис. грн.

Яким повинен бути розмір поточних активів підприємства, щоб досягти нормативного значення коефіцієнту покриття, який дорівнює двом, за умови, що сума термінових зобов'язань не підвищиться.

Завдання 23

Чистий прибуток підприємства у звітному році дорівнював 95,4 тис. грн; виручка від реалізації продукції – 774 тис. грн; власний капітал становив 1 125 тис. грн; сума активів – 2 000 тис. грн.

Розрахуйте рентабельність власного капіталу та проаналізуйте результат за допомогою факторного аналізу (визначивши рентабельність продажу, коефіцієнт обіговості активів, коефіцієнт співвідношення активів і власного капіталу).

Завдання 24

Векселеодержувач пред'явив до заліку вексель на суму 10 млн грн із строком погашення 27.09.2011 р. Вексель пред'явлений 12.09.2011 р. Банк погодився урахувати вексель з дисконтом у 75 % річних.

Яку суму одержить векселеодержувач?

Завдання 25

Для здійснення інвестиційного проєкту підприємству необхідно мати 200 тис. грн.

Можливі такі варіанти фінансування:

I варіант. За рахунок власних коштів покривається 60 % необхідної суми, решта 80 тис. грн – фінансується за рахунок кредиту. Процентна ставка кредиту – 20 %.

II варіант. За рахунок власних коштів фінансується 70 % інвестиційної суми; 40 тис. грн – кредит, який надається за процентною ставкою 17 %; 20 тис. грн – кредит, процентна ставка якого 15 %.

Прибуток, що очікується від здійснення інвестиційного проєкту становить 60 тис. грн

Який з варіантів фінансування інвестиційного проєкту слід обрати?

Завдання 26

Використовуючи формулу Дюпона, здійсніть факторний аналіз рентабельності активів підприємства, що характеризується такими фінансовими показниками: доходи від реалізації продукції – 24 608,5 тис. грн; поточні витрати – 16 443 тис. грн; податок на прибуток – 2 197,5 тис. грн; сума відсотків за довгостроковий кредит – 1 820,1 тис. грн; поточні активи – 17 808,5 тис. грн; постійні активи – 15 521,8 тис. грн.

Завдання 27

Згідно з прогнозом реалізації програма збуту фірми за II квартал складатиме: квітень – 80 тис. грн; травень – 100 тис. грн; червень – 120 тис. грн.

Надходження грошових коштів від продажу в кредит складає 60 % у місяць продажу, 20 % наступного місяця; 10 % – у третьому місяці; 10 % – неплатежі. Баланс дебіторів за розрахунками на початку II кварталу дорівнює 20 тис. грн, з яких 4 тис. грн – це готівка, що не надійшла за продаж продукції у лютому, а 16 тис. грн – готівка, що не надійшла за продаж продукції у березні.

Розрахуйте:

- а) обсяг реалізації у лютому та березні;
- б) плановий розмір готівки від продажу продукції в кожному місяці з лютого до червня.

Завдання 28

Зробіть висновки щодо забезпеченості підприємства власним капіталом у динаміці, якщо власний капітал збільшився з 8 072 тис. грн до 10 641 тис. грн; розмір нематеріальних активів знизився з 20 тис. грн до 12 тис. грн; величина основних засобів зросла з 8 196 тис. грн до 10 665 тис. грн.

Завдання 29

Довгострокові зобов'язання підприємства знизилися у поточному році з 300 тис. грн до 227 тис. грн, поточні зобов'язання зросли з 26 088 тис. грн до 28 575 тис. грн; кредиторська заборгованість підвищилася з 25 239 тис. грн до 28 170 тис. грн.

Проаналізуйте динаміку структури заборгованості підприємства, розрахувавши коефіцієнти короткострокової та кредиторської заборгованості.

Завдання 30

Розрахувати коефіцієнт втрати платоспроможності за період 12 місяців, якщо значення коефіцієнта поточної ліквідності на початок звітного періоду становило 1,8, а на кінець – 0,7.

Завдання 31

Оцініть імовірність банкрутства підприємства за п'ятифакторною моделлю Альтмана. Фінансові показники підприємства за 2011 р. склали: оборотний капітал – 26 237,9 тис. грн; вартість активів – 53 383,4 тис. грн; сума нерозподіленого прибутку та резервів – 11 647,5 тис. грн; виручка від реалізації – 71 180,7 тис. грн; статутний капітал – 28 290 тис. грн; позиковий капітал – 5 105,0 тис. грн; результат від реалізації – 21 522,0 тис. грн.

Завдання 32

ТОВ «АТЛ» планує отримати через 18 місяців суму 40 тис. грн. Рівень ризику визначається, виходячи з моделі оцінки капітальних активів (САРМ) Безризикова норма дохідності – 7 %, а середня ринкова дохідність становить 16 %. β -коефіцієнт зафіксовано на рівні 1,2. Нарахування відсотків відбувається щоквартально. Яку суму грошових коштів ТОВ «АТЛ» необхідно вкласти у цінні папери для отримання запланованої суми? Як зміниться майбутня вартість грошових коштів, якщо рівень систематичного ризику зменшиться на 10 %, а середня норма дохідності зросте до 18 %?

Завдання 33

Бета-коефіцієнт акцій підприємства дорівнює 1,5. Безризикова ставка дохідності становить 10 %, а очікувана дохідність ринкового інвестиційного портфеля – 14 %. У поточному періоді підприємство виплатило дивіденди власникам акцій у сумі 5 грн/акцію. Інвестори очікують, що щорічний темп зростання дивідендів буде становити 12,5 % протягом довготривалого періоду. Визначити очікувану дохідність акції за моделлю ціноутворення капітальних

активів. Якою є поточна ринкова вартість акції, урахувавши необхідну дохідність? Як зміниться очікувана дохідність та ринкова вартість акції, якщо бета-коефіцієнт буде становити 1,2 (якщо припустити, що інші характеристики залишаються незмінними)?

Завдання 34

Ліквідаційна вартість автотранспортного підприємства «Перевізчик» становить 1 215 млн грн. Середньозважена вартість капіталу становить 15 %, а щорічний прогнозований чистий грошовий потік – 260 млн грн. На Ваш погляд, що вигідніше: ліквідація чи реорганізація? Обґрунтуйте можливі варіанти.

Завдання 35

Чому дорівнює балансова, ринкова вартість активів та прихований капітал, якщо балансова оцінка власного капіталу становить 10 млн грн, ринкова оцінка власного капіталу – 15 млн грн, зобов'язання – 12 млн грн?

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Баканів М. І. Фінансовий аналіз : навч. посіб. [Текст] / М. І. Баканів. – Київ : Кондор, 2009. – 296 с.
2. Бланк И. А. Финансовый менеджмент : учебный курс. – Київ : Ника-Центр, Эльга, 2001. – 527 с.
3. Бондарчук М. К. Фінансова санація і антикризове управління підприємством (з перекладом тем англійською мовою) : навч. посіб. / М. К. Бондарчук, І. В. Алексєєв. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2017. – 268 с.
4. Брігхем Є. Г. Основи фінансового менеджменту : Пер. з англ.-Київ : Молодь, 1997. – 1000 с.
5. Бюджетна система : навч. посіб. / О. М. Піхоцька, Л. Є. Фурдичко, Н. Г. Синютка. – Львів : ТНЕУ, 2019. – 328 с.
6. Васьківська К. В. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. / К. В. Васьківська, О. А. Сич. – Львів : «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2017. – 236 с.
7. Фінансовий аналіз : навч. посіб. [Текст] / С. В. Гушко, А. В. Шайкан, Н. П. Шайкан, О. А. Гушко. – Вид. 2-е, перероб. і допов. – Кривий Ріг : Чернявський Д. О., 2011. – 174 с.
8. Дема Д. І. Фінансовий менеджмент : підручник / Д. І. Дема, Л. М. Дорохова. – Житомир, 2018. – 320 с.
9. Коваленко Л. О. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. / Л. О. Коваленко, Л. М. Ремньова. – Чернігів : ЧДІЕУ, 2011. – 456 с.
10. Коробов М. Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств : навч. посіб. / М. Я. Коробов. – Київ : Знання, КОО, 2012. – 240 с.
11. Фінанси підприємств : підручник / О. Б. Курило, Л. П. Бондаренко, О. І. Вівчар, О. М. Чубка. – Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. – 340 с.
12. Пазинич В. І. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. / В. І. Пазинич. – Київ : Центр навчальної літератури, 2019. – 408 с.

13. Партин Г. О. Фінансовий менеджмент : підручник / Г. О. Партин, Н. Є. Селюченко. – Львів : Видавництво Львівської політехніки 2018. – 388 с.
14. Партин Г. О. Фінансовий контролінг : навч. посіб. / Г. О. Партин, Р. І. Задерецька. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2013. – 232 с.
15. Пересада А. А. Фінансові інвестиції : підручник / А. А. Пересада, Ю. М. Коваленко. – Київський національний економічний ун-т ім. Вадима Гетьмана. – Київ : КНЕУ, 2006. – 728 с.
16. Посилкіна О. В. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. для студ. спец. «Економіка підприємства». – Харків : Вид-во НФаУ, 2005. – 207 с.
17. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва : навч. посіб. / [І. С. Скоропад, О. Б. Курило, О. М. Чубка та ін.]. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2016. – 344 с.
18. Маркович І. Б. Стратегічне управління фінансами у запитаннях і відповідях : навч.- метод. посіб. / І. Б. Маркович. – Тернопіль : Прінт-офіс, 2014. – 205 с.
19. Терещенко О. О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : навч. посіб. / О. О. Терещенко. – Київ : КНЕУ, 2003. – 554 с.
20. Філіна Г. І. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : навч. посіб. / Г. І. Філана. – [2-ге вид., перероб. та допов.]. – Київ : Центр учбової літератури, 2009. – 320 с.
21. Фінанси підприємств : навч. посіб. / За ред. д. е. н., проф. Г. Г. Кірейцева. – Київ : ЦУЛ, 2002. – 268 с.
22. Фінанси підприємств : підручник / О. Б. Курило, Л. П. Бондаренко, О. І. Вівчар, О. М. Чубка. – Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. – 340 с.
23. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / О. О. Терещенко, Я. І. Невмержицький, А. П. Куліш та ін.; за заг. ред. О. О. Терещенка. – Київ : КНЕУ, 2006. – 312 с.
24. Фінансова санація і антикризове управління підприємством (з перекладом тем англійською мовою) : навч. посіб. / М. К. Бондарчук, І. В. Алексєєв. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2017. – 268 с.

25. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. / За ред. проф. Г. Г. Кірейцева. – Київ : ЦУЛ, 2002. – 496 с.
26. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. / За ред. проф. Г. Г. Кірейцева. – Київ : ЦУЛ, 2010. – 240 с.
27. Фінансовий менеджмент : навч.-метод. посіб. для самостійного вивчення дисципліни / [А. М. Поддєрьогін, Л. Д. Буряк, Н. Ю. Калач та ін.]. – Київ : КНЕУ, 2014. – 294 с.
28. Фінансовий менеджмент [Електрон. ресурс] : підручник / [Д. І. Дема, Л. М. Дорохова, О. М. Віленчук та ін.]. – Електрон. текст. дані. – Житомир : ЖНАЕУ, 2018. – 320 с. – Режим доступу: http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/9657/3/Finansoviy_menedzment_2018_320.pdf, вільний (дата звернення 24.05.2024).
29. Фінансовий менеджмент : підручник / [Петро Бечко та ін.]. – Київ : центр навчальної літератури, 2019. – 496 с.
30. Фінансовий менеджмент : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / [А. М. Поддєрьогін, Л. Д. Буряк, Н. Ю. Калач та ін.]. – Київ : КНЕУ, 2001. – 294 с.
31. Партин Г. О. Фінансовий менеджмент [Електрон. ресурс] : підручник / Г. О. Партин, Н. Є. Селюченко. – Електрон. текст. дані. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. – 388 с. – Режим доступу: <https://finance.lviv.ua/pidruchnyky-ta-navchalni-posibnyky/> вільний (дата звернення 24.05.2024).
32. Фінансовий менеджмент: підручник / Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. – Київ : КНЕУ, 2014. - 536 с.
33. Коць О. О. Фінансово-економічна діяльність : навч. посіб. / О. О. Коць, П. Г. Ільчук. – Львів : Видавець ПП Сорока Т. Б., 2016. – 134 с.
34. Шелудько В. М. Фінансовий менеджмент : підручник / В. М. Шелудько. – Київ : Знання, 2013. – 375 с.
35. Ярошевич Н. Б. Фінанси : навч. посіб. / Н. Б. Ярошевич, І. Ю. Кондрат, М. В. Ливдар. – Львів : Видавництво «Простір-М», 2018. – 298 с.

Додаток А

Аналіз основної фінансової звітності підприємства

Коефіцієнт зносу

$$K_{\text{зн.}} = \frac{Z_{\text{оф}}}{\text{ПВ}_{\text{оф}}}. \quad (\text{A.1})$$

де $Z_{\text{оф}}$ – величина зносу основних фондів;

$\text{ПВ}_{\text{оф}}$ – первісна вартість основних фондів

Коефіцієнт поновлення

$$K_{\text{пон}} = \frac{\text{Первісна вартість основних фондів, які надійшли за звітний період основних фондів}}{\text{Первісна вартість основних фондів на кінець звітного періоду}}. \quad (\text{A.2})$$

Коефіцієнт вибуття

$$K_{\text{виб}} = \frac{\text{Первісна вартість вибулих за звітний період}}{\text{Первісна вартість основних фондів на початок звітного періоду}}. \quad (\text{A.3})$$

Власний оборотний капітал підприємства

$$\text{ВOK} = \text{ПА} - \text{ПЗ}, \text{ або} \quad (\text{A.4})$$

$$\text{ВOK} = \text{ВК} + \text{ДЗ} - \text{НА}, \quad (\text{A.5})$$

де ПА – поточні активи;

ПЗ – поточні зобов'язання;

ВК – власний капітал;

ДЗ – довгострокові зобов'язання;

НА – необоротні активи.

Коефіцієнт забезпеченості ліквідними активами

$$K_{\text{зл}} = \frac{\text{Оборотні активи}}{\text{Усього господарських засобів (сума активів)}}. \quad (\text{A.6})$$

Коефіцієнт відвернення оборотних активів у запаси

$$K_{\text{вз}} = \frac{\text{Запаси}}{\text{Оборотні активи}}. \quad (\text{A.7})$$

Коефіцієнт відвернення оборотних активів у дебіторську заборгованість

$$K_{\text{вдз}} = \frac{\text{Дебіторська заборгованість}}{\text{Оборотні активи}}. \quad (\text{A.8})$$

Коефіцієнт простроченої дебіторської заборгованості

$$K_{\text{пдз}} = \frac{\text{Прострочена дебіторська заборгованість}}{\text{Загальна сума дебіторської заборгованості}}. \quad (\text{A.9})$$

Коефіцієнт забезпеченості готівковими засобами платежу

$$K_{\text{ГП}} = \frac{\text{Грошові кошти}}{\text{Сума активів}}. \quad (\text{A.10})$$

Коефіцієнт майна виробничого призначення

$$K_{\text{МВ}} = \frac{\text{Основн і засоби} + \text{Незавершене будівництво} + \text{Запаси}}{\text{Сума активів}}. \quad (\text{A.11})$$

Умова абсолютної фінансової стійкості підприємства

$$З < \text{ВОК}, \quad (\text{A.12})$$

де З – запаси;

ВОК – власний оборотний капітал.

Умова нормальної фінансової стійкості

$$\text{ВОК} < З < \text{ВОК} + \text{КК} + \text{КЗ}, \quad (\text{A.13})$$

де КК – короткострокові кредити банків, поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями і векселі видані;

КЗ – кредиторська заборгованість.

Умова нестійкого фінансового стану підприємства

$$З = \text{ВОК} + \text{КК} + \text{КЗ} + \text{Д}, \quad (\text{A.14})$$

де Д – джерела, що послаблюють фінансову напруженість.

Умова кризового фінансового стану

$$З > \text{ВОК} + \text{КК} + \text{КЗ} + \text{И}. \quad (\text{A.15})$$

Коефіцієнт автономії

$$K_a = \frac{\text{ВК}}{\text{В}}, \quad (\text{A.16})$$

де ВК – власний капітал;

В – загальна сума джерел фінансування підприємства.

Коефіцієнт співвідношення власних і позикових коштів (фінансової стійкості)

$$K_c = \frac{\text{ВК}}{\text{ПК}}, \quad (\text{A.17})$$

де ПК – позиковий капітал.

Коефіцієнт заборгованості

$$K_3 = \frac{\text{ПК}}{\text{ВК}}. \quad (\text{A.18})$$

Коефіцієнт забезпеченості власним оборотним капіталом

$$K_{з(ВOK)} = \frac{ВOK}{OA}, \quad (A.19)$$

де OA – оборотні активи підприємства.

Коефіцієнт покриття інвестицій (коефіцієнт фінансової стабільності)

$$K_{п.і.} = \frac{ВK+ДЗ}{B}. \quad (A.20)$$

Коефіцієнт інвестування, або забезпеченості власним капіталом

$$K_i = \frac{ВK}{HA}. \quad (A.21)$$

Коефіцієнт маневреності власного капіталу

$$K_M^{BK} = \frac{ВOK}{BK}. \quad (A.22)$$

Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів

$$K_{д.з.} = \frac{ДЗ}{BK+ДЗ}. \quad (A.23)$$

Коефіцієнт короткострокової заборгованості

$$K_{к.↔з.} = \frac{ПЗ}{ДЗ+ПЗ}. \quad (A.24)$$

Коефіцієнт кредиторської заборгованості

$$K_{кр.з.} = \frac{КЗ}{ДЗ+ПЗ}. \quad (A.25)$$

Загальний показник ліквідності балансу

$$\lambda \leftrightarrow = \frac{A_1+0,5A_2+0,3A_3}{П_1+0,5П_2+0,3П_3}, \quad (A.26)$$

де A_1 – найбільш ліквідні активи;

A_2 – активи, що швидко реалізуються;

A_3 – активи, що реалізуються повільно;

$П_1$ – найбільш термінові зобов'язання;

$П_2$ – короткострокові пасиви;

$П_3$ – довгострокові пасиви.

Коефіцієнт маневровості функціонального капіталу

$$K_M^{ВOK} = \frac{ГK}{ВOK}, \quad (A.27)$$

де GK – сума грошових коштів та їх еквівалентів.

Коефіцієнт покриття

$$K_{\text{п}} = \frac{\text{ПА}}{\text{ПЗ}}. \quad (\text{A.28})$$

Коефіцієнт поточної (швидкої) ліквідності

$$K_{\text{пл}} = \frac{\text{ПА-З}}{\text{ПЗ}}. \quad (\text{A.29})$$

Коефіцієнт абсолютної ліквідності

$$K_{\text{ал}} = \frac{\text{ГК}}{\text{ПЗ}}. \quad (\text{A.30})$$

«Золоте правило» ефективного функціонування підприємства

$$T_{\text{п}} > T_{\text{р}} > T_{\text{ак}} > 100\%, \quad (\text{A.31})$$

де $T_{\text{ак}}$ – темп зміни авансованого капіталу (активів);

$T_{\text{р}}$ – темп зміни обсягу реалізованої продукції;

$T_{\text{п}}$ – темп зміни прибутку.

Коефіцієнт обіговості активів

$$K_{\text{o.a.}} = \frac{\text{ВР}}{(\text{A}_1 + \text{A}_2):2}, \quad (\text{A.32})$$

де ВР – виручка від реалізації за звітний період;

A_1, A_2 – відповідно активи підприємства на початок і кінець звітної періоду.

Коефіцієнт обіговості запасів

$$K_3 = \frac{\text{ВР}}{(\text{З}_1 + \text{З}_2):2}, \quad (\text{A.33})$$

де $\text{З}_1, \text{З}_2$ – відповідно запаси підприємства на початок і кінець звітної періоду.

Період обсягу запасів у днях

$$t_3 = \frac{365}{K_3}. \quad (\text{A.34})$$

Коефіцієнт обіговості готової продукції

$$K_{\text{г.п.}} = \frac{\text{ВР}}{(\text{ГП}_1 + \text{ГП}_2):2}, \quad (\text{A.35})$$

де $\text{ГП}_1, \text{ГП}_2$ – відповідно обсяг готової продукції підприємства на початок і кінець звітної періоду.

Період обігу готової продукції

$$t_{\text{г.п.}} = \frac{365}{K_{\text{г.п.}}}. \quad (\text{A.36})$$

Коефіцієнт обіговості дебіторської заборгованості

$$K_{д.з.} = \frac{BP}{(ДЗ_1 + ДЗ_2):2}, \quad (A.37)$$

де $ДЗ_1, ДЗ_2$ – відповідно дебіторська заборгованість на початок і кінець звітного періоду.

Середній строк погашення дебіторської заборгованості

$$t_o = \frac{365}{K_o}. \quad (A.38)$$

Коефіцієнт обіговості кредиторської заборгованості

$$K_k = \frac{BP}{(КЗ_1 + КЗ_2):2}, \quad (A.39)$$

де $КЗ_1, КЗ_2$ – відповідно кредиторська заборгованість на початок і кінець звітного періоду.

Середній строк обігу кредиторської заборгованості

$$t_k = \frac{365}{K_k}. \quad (A.40)$$

Тривалість операційного циклу

$$t_{o.ц.} = t_з + t_д. \quad (A.41)$$

Тривалість фінансового циклу (циклу обігу грошової наявності)

$$t_{ф.ц.} = t_{o.ц.} - t_k = t_з + t_д - t_k. \quad (A.42)$$

Коефіцієнт обіговості власного капіталу

$$K_{вк} = \frac{BP}{(ВК_1 + ВК_2):2}, \quad (A.43)$$

де $ВК_1, ВК_2$ – відповідно власний капітал підприємства на початок і кінець звітного періоду.

Рентабельність активів

$$R_r = \frac{ЧП}{(A_1 + A_2):2}, \quad (A.44)$$

де ЧП – чистий прибуток.

Рентабельність реалізації (продажу)

$$R_n = \frac{ЧП}{BP}. \quad (A.45)$$

Рентабельність основних фондів

$$R_{oc} = \frac{ЧП}{(F_1 + F_2) : 2}, \quad (A.46)$$

де F_1, F_2 – відповідно вартість основних фондів на початок і кінець звітного періоду

Рентабельність власного капіталу

$$R_{BK} = \frac{ЧП}{(BK_1 + BK_2) : 2}, \text{ або} \quad (A.47)$$

$$\frac{ЧП}{BK} = \frac{ЧП}{BP} \cdot \frac{BP}{A} \cdot \frac{A}{BK}. \quad (A.48)$$

Темп стійкого росту

$$T_{c.p.} = \frac{BP}{A} \cdot \frac{ЧП}{BP} \cdot \frac{A}{ПК} \cdot \frac{ПК}{BK} \cdot (1 - F_n), \quad (A.49)$$

де F_n – коефіцієнт виплати прибутку власникам.

Формула Дюпона

$$R_r = R_n \cdot K_{o.a.}, \text{ або} \quad \frac{ЧП}{A} = \frac{ЧП}{BP} \cdot \frac{BP}{A}. \quad (A.50)$$

Додаток Б

Врахування фактору часу в управлінні фінансами

Відсоткова ставка (темپ приросту)

$$P = \frac{FV - PV}{PV} \quad (\text{Б.1})$$

де FV – майбутня вартість;

PV – поточна вартість.

Облікова ставка (темپ зниження)

$$d = \frac{FV - PV}{FV} \quad (\text{Б.2})$$

Залежність між ставками

$$p = \frac{d}{1 - d}, \quad (\text{Б.3})$$

$$d = \frac{p}{1 + p} \quad (\text{Б.4})$$

Майбутня вартість інвестованого капіталу під простий відсоток

$$FV = PV \cdot (1 + n \cdot p), \quad (\text{Б.5})$$

де p – норма відсотка (річна відсоткова ставка);

n – кількість періодів, протягом яких нараховуються відсотки.

Поточна вартість інвестованого капіталу під простий відсоток

$$PV = \frac{FV}{1 + n \cdot p} \quad (\text{Б.6})$$

Період нарахування (у випадку простої ставки відсотка)

$$n = \frac{FV - PV}{PV \cdot p} \quad (\text{Б.7})$$

Майбутня вартість інвестованого капіталу при нарахуванні складних відсотків

$$FV = PV \cdot (1 + P)^n \quad (\text{Б.8})$$

Поточна вартість капіталу (у випадку складної ставки відсотка)

$$PV = \frac{FV}{(1 + P)^n} \quad (\text{Б.9})$$

Правило «69»

$$n = \frac{69}{P_c} + 0,35, \quad (\text{Б.10})$$

де P_c – складна відсоткова ставка.

Майбутня вартість ануїтету

$$FV_a = A \cdot \frac{(1+P_c)^n - 1}{P_c}, \quad (\text{Б.11})$$

де A – розмір ануїтетного платежу.

Поточна вартість ануїтету

$$PV_a = A \cdot \frac{1 - (1+P_c)^{-n}}{P_c} \quad (\text{Б.12})$$

Додаток В

Управління капіталом підприємства

Ефект фінансового левериджу

$$\text{ЕФВ} = (1 - Н) \cdot (ЗР - \text{СРСВ}) \cdot \frac{\text{ПК}}{\text{ВК}}, \quad (\text{В.1})$$

де Н – ставка оподаткування прибутку;

ЗР – загальна рентабельність активів;

СРСВ- середня розрахункова ставка відсотка;

ПК – сума позикового капіталу;

ВК – сума власного капіталу.

Ціна банківських кредитів і позик

$$\text{Ц}_\delta = \text{Р}_\delta \cdot (1 - Н), \quad (\text{В.2})$$

де Р_δ – сплачуваний банку відсоток за використання кредиту.

Ціна товарного (комерційного) кредиту з оформленням векселя

$$\text{Ц}_{\text{кв}} = \frac{\text{В}(1-Н)}{1-З}, \quad (\text{В.3})$$

де В – ставка відсотка за вексельний кредит;

З – цінова знижка, яка надається покупцю при оплаті продукції готівкою.

Ціна фінансового лізингу

$$\text{Ц}_{\text{фл}} = \frac{(\text{Л}-\text{А}) \cdot (1-Н)}{(1-і)}, \quad (\text{В.4})$$

де Л – річна лізингова ставка;

А – річна норма амортизації активів, які залучаються на умовах лізингу;

і – питома вага витрат на обслуговування лізингової угоди в загальній вартості самого активу.

Ціна використання власного капіталу за рахунок додаткової емісії акцій

$$\text{Ц}_{\text{ак}} = \frac{\text{Д}+\text{В}}{\text{А}} \cdot 100\%, \quad (\text{В.5})$$

де Д – дисконтована вартість дивідендів, сплачуваних на одну акцію;

В – витрати на емісію в розрахунку на одну акцію;

А – ціна однієї простої акції при їх додатковій емісії.

Ціна капіталу (середньозважена вартість капіталу – WACC)

$$\Pi_k = \sum_{i=1}^n \Pi_i \cdot d_i, \quad (\text{B.6})$$

де Π_i – ціна i -го джерела фінансування;

d_i – питома вага i -го джерела фінансування в їх загальному обсязі;

i – порядковий номер певного джерела фінансування ($i = 1, 2, \dots, n$).

Вартість підприємства

$$\Pi_n = \frac{\bar{D}}{\Pi_k}, \quad (\text{B.7})$$

де Π_n – ціна підприємства;

\bar{D} – середньорічний дохід підприємства.

Додаток Д

Управління фінансовими інвестиціями підприємства

Чиста теперішня вартість

$$NPV = \sum_{t=1}^k \frac{D_t}{(1+i)^t} - \sum_{t=1}^k \frac{IC_t}{(1+i)^t} = \sum_{t=1}^k \frac{D_t - IC_t}{(1+i)^t}, \quad (Д.1)$$

де D_t – надходження за рік t грошових одиниць;

IC_t – розмір інвестицій за рік t ;

k – термін реалізації проєкту;

i – ставка дисконту;

t – крок розрахунку.

Строк окупності інвестицій

$$PP = \sum_{t=1}^k \frac{IC_t}{(1+i)^t} / \left(\sum_{t=1}^k \frac{D_t}{(1+i)^t} \right) : t. \quad (Д.2)$$

Індекс рентабельності інвестицій

$$PI = \sum_{t=1}^k \frac{D_t}{(1+i)^t} : \sum_{t=1}^k \frac{IC_t}{(1+i)^t}. \quad (Д.3)$$

Внутрішня норма дохідності інвестицій

$$IRR = i_1 + NPV_1 \cdot \frac{i_2 - i_1}{NPV_1 - NPV_2}, \quad (Д.4)$$

де NPV_1, NPV_2 – чиста теперішня вартість для різних ставок дисконту ($NPV_1 > NPV_2$);

i_1, i_2 – дисконтні ставки ($i_1 < i_2$).

Додаток Ж

Оцінювання рівня фінансових ризиків, обґрунтування управлінських рішень в умовах ризику

$$R = 3 \cdot P(3), \quad (\text{Є.1})$$

де R – ступінь ризику;

3 – очікуваний збиток;

$P(3)$ – імовірність збитку.

Середньоквадратичне відхилення

$$\delta = \sqrt{\sum_{t=1}^n [\varepsilon - \varepsilon_R]^2 \cdot P_i}, \quad (\text{Є.2})$$

де t – число періодів;

n – число спостережень;

E – розрахунковий прибуток за проектом при різних значеннях кон'юнктури;

E_R – середній очікуваний прибуток за проектом;

P_i – значення імовірності, яке відповідає розрахунковому прибутку.

Коефіцієнт варіації

$$\gamma = \frac{\delta}{E_R}. \quad (\text{Є.3})$$

$$\beta = \frac{P \times \delta_{\pi}}{\delta_{\phi}}, \quad (\text{Є.4})$$

де β – значення бета-коефіцієнта;

P – кореляція між прибутком від індивідуального виду цінних паперів і середнім рівнем прибутковості фондових інструментів у цілому;

δ_{π} – середньоквадратичне відхилення прибутковості по індивідуальному виду цінних паперів;

δ_{ϕ} – середньоквадратичне відхилення прибутковості по фондовому ринку в цілому.

Додаток Е

Діагностика фінансової кризи підприємства

Двофакторна модель прогнозування банкрутства Альтмана

$$Z = -0,3877 - 1,0736 \cdot K_n + 0,0579 \cdot \frac{БЗ}{А}, \quad (E.1)$$

де K_n – коефіцієнт покриття;

БЗ – боргові зобов'язання;

А – сукупні активи.

П'ятифакторна модель Альтмана

$$Z = \left(\frac{ОК}{А} \cdot 1,2\right) + \left(\frac{НРП}{А} \cdot 1,4\right) + \left(\frac{РР}{А} \cdot 3,3\right) + \left(\frac{СК}{ПК} \cdot 0,6\right) + \left(\frac{ВР}{А} \cdot 1\right), \quad (E.2)$$

де ОК – оборотний капітал;

НРП – сума нерозподіленого прибутку, резервів фондів спеціального призначення та цільового фінансування;

РР – результат від реалізації;

СК – статутний капітал;

ПК – позиковий капітал;

ВР – виручка від реалізації.

Узагальнена оцінка фінансового стану підприємства

$$N = 25R_1 + 25R_2 + 10R_3 + 20R_4 + 20R_5, \quad (E.3)$$

$$R = \frac{\text{Показник підприємства, що вивчається}}{\text{Нормативний показник}} \quad (E.4)$$

Моделі прогнозування платоспроможності Конана та Гальдера

$$Z = -0,16x_1 - 0,22x_2 + 0,87x_3 + 0,10x_4 - 0,24x_5, \quad (E.5)$$

де x_1 – дебіторська заборгованість + грошові кошти;

x_2 – власний капітал / підсумок пасиву;

x_3 – фінансові витрати / обсяг продажу (після оподаткування);

x_4 – витрати на персонал / додана вартість (після оподаткування);

x_5 – валовий прибуток / залучений капітал.

Позитивний грошовий потік

$$ГП_{\Pi} = ЧП_{\text{вир}} + АВ + \Delta АК + ВФР_{\Pi}, \quad (E.6)$$

де $ГП_{\Pi}$ – сума запланованого позитивного грошового потоку по всіх видах господарської діяльності;

$ЧП_{\text{вир}}$ – сума чистого прибутку, що спрямовується на виробничий розвиток;

$АВ$ – сума амортизаційних відрахувань;

$\Delta АК$ – приріст акціонерного капіталу (при додатковій емісії акцій);

$ВФР_{\Pi}$ – приріст власних фінансових ресурсів за рахунок інших джерел.

Негативний грошовий потік (або необхідний обсяг інвестицій)

$$ГП_{\Pi} = \Delta ПА + \Delta ЧРК, \quad (E.7)$$

де $\Delta ПА$ – запланована сума приросту необоротних активів (основних фондів, довгострокових фінансових вкладень, нематеріальних вкладень);

$\Delta ЧРК$ – приріст суми чистого робочого капіталу (оборотних активів з відрахуванням поточних зобов'язань).

Електронне навчальне видання

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до практичних занять та самостійної роботи
з навчальної дисципліни

«ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

*(для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
всіх форм навчання зі спеціальності 073 – Менеджмент)*

Укладачі: **КОНДРАТЕНКО** Наталія Олегівна,
БРАТАШ Мирослава Анатоліївна

Відповідальний за випуск *М. М. Новікова*
За авторською редакцією
Комп'ютерне верстання *М. А. Браташ*

План 2022, поз. 471М

Підп. до друку 12.06.2024. Формат 60 × 84/16.
Ум. друк. арк. 3,2.

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002.
Електронна адреса: office@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 5328 від 11.04.2017.